

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " — " —
četrt " 6 " 50 —
mesec " 2 " 20 —

V upravnistvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " — " —
četrt " 5 " 50 —
mesec " 1 " 20 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narečnino in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 5.

V Ljubljani, ponedeljek 8. januarja 1900.

Letnik XXVIII.

Kršćanska vzgoja.

Presvetli knez in škof ljubljanski je v zadnjem škofijskem listu objavil vzlasti gg. učiteljem v prevdarek nastopni sestavek:

Ker se zadnji čas še celo v strokovnih listih širijo o šoli popolnoma napačni nauki, sem dolžan posebno p. n. gg. učitelje na to opozoriti. V ta namen hočem prav na kratko dotične cerkvene nauke razviti, da v njihovi luči more vsakdo, ki je dobre volje in veren kristjan, razlikovati pravo od pogrešnega, dobro zrno od slabih plev.

I. Otrok se mora vzgajati in vzgojiti. Paziti se mora na njegovo telo, da lepo raste in zdravo ostane; še bolj pa se mora paziti na njegovo dušo, da se dušne moči ne zamore, ampak razvijajo. Vzgoja naj otroka usposobi za vse naloge njegovega življenja. Tu je treba na dvojje paziti.

Najpoprej je treba paziti na vseplošno nalogo vseh ljudi, na zadnji namen, katerega nam je postavil naš Stvarnik. Ta namen moramo doseči, moramo ga torej vedno pred očmi imeti, vse svoje življenje moramo po njem uravnati. Ta zadnji namen pa, ki odločuje pravec vsemu življenju, ni samo naraven, ampak nadnaraven, kakor nam spričuje sama zgodovina in delo Božjega razodetja.

Zraven tega pa je treba paziti tudi na posebno nalogo našo v življenju, na naš poklic, katerega moramo tako vršiti, da nikoli ne opustimo poti do zadnjega našega namena, marveč se mu vedno bolj približujemo. Ker, kaj bi nam koristili kratki dnevi življenja, ko bi zgrešili zadnji, večni namen.

Na to dvojje mora vzgoja paziti, drugače bi bila pomanjkljiva, pogrešna, nesrečna.

II. Kdo pa je dolžan vzgajati? Stariši. Oni so otroku dali življenje; zato mu morajo tudi dobro življenje priskrbeti. Negovati morajo njegovo telo, razvijati mu vse dušne moči; vzgajati morajo otroka za večnost, skrbeti pa morajo tudi za pošten časen poklic njegov. To je naravna njihova pravica in dolžnost, nikdo jim te pravice vzeti, jih od te dolžnosti odvezati ne more. Tako vzgojo pa sme tudi otrok po naravni pravici od starišev pričakovati, da, zahtevati.

Kaj pa, ako stariši osebno ne morejo poskrbeti za tako vsestransko, časnost in večnost obsegajočo vzgojo svojih otrok? Kaj, ako nimajo časa, ako nimajo znanja? Morajo si poskrbeti namestnikov, ki bodo spopolnili, česar sami ne morejo. Ker si pa poedini učiteljev poskrbeti ne morejo, naj se združijo in naj si skupno poiščejo učitelja, ki jih bo namestoval pri otrocih. Tako nastane šola in v šoli učitelj.

Kako vzvišen je torej poklic učiteljev! Stariši so otroku prvi za Bogom, učitelj pa otroku nadomestuje stariše. Učitelj naj torej v ljudski šoli izpolnjuje dolžnost starišev, on naj otroku razvija telesne in dušne

moči, on naj ga pripravlja za časní poklic, pripravlja za večni namen, on naj vso dušo otrokovo tako vzgoji, da se bo ozirala z vsemi svojimi močmi vedno proti večnemu namenu.

In ta večni namen, oh, kako je velikanski! Ali ni sam Sin Božji prišel na svet, nas podučiti in za nas umreti, da nam ga omogoči? Vzgojitelj pa ima prav to doseči, da delo samega Božjega Sina ne bo za otroka zastoj, vzgojitelj je sodelavec samega Boga!

III. Iz tega vidimo, da vzgoja ni mogoča brez vere, brez verskih naukov in verskega življenja. Nadnaravno življenje vloženo v otroka pri sv. krstu, mora se skladno razvijati s celotnim naravnim življenjem, da, mora ga popolnoma prešinjevati, takó, da otrok vse svoje življenje uravnava v duhu verskih naukov in verskih zahtev: recimo kar naravnost, vzgoja mora gledati na to, da otrok krščanski živi. Ako vzgojitelj tega ne namerava, je vzgajanje pomanjkljivo in sicer pomanjkljivo v bistveni in najvažnejši točki. Kaj bi otroku pomagalo zdravo telo, kaj vse raznovrstno znanje, ko bi se ne priučil krščanskemu mišljenju in življenju, ko bi se ne priučil vedno gledati v večnost, in življenje tako uravnati, da večnosti ne izgubi.

Tako vzgajati so dolžni naši krščanski stariši, in prav tako tudi njihovi namestniki: krščanski učitelji. Ko bi učitelji to važnejšo stran vzgoje zanemarjali, bi se pregrešili proti starišem in proti otrokom, pregrešili proti Bogu in Jezusu, prevzvišeno nalogo svojo ponižali bi neizrečeno, vzeli ji najdivnejši sijaj.

Komu pa je poverjeno delo odrešenja? Komu je Jezus izročil večne resnice, da jih nepokvarjene ohrani in oznanjuje? Komu svoje z življenjem, trpljenjem in smrtjo pridobljene milosti, da jih deli? komu svojo oblast, da v Njegovem imenu vodi vse narode po poti k večnemu življenju? Ali ne svoji sv. cerkvi? Da, sv. Petru in apostolom je naročil: „Meni je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji; pojdite torej in učite vse narode...!“

Cerkev Jezusova, to je ona cerkev, kateri so na čelu papež in ž njim združeni škofje kot pravni nasledniki sv. Petra in apostolov, je to svojo od Jezusa ji naloženo dolžnost vedno vestno, navdušeno in požrtvovalno vršila. Njeni blagovestniki so šli med vse narode in še sedaj hodijo s križem v eni, s knjigo v drugi roki. Ona uči in vzgaja narode, ona uči in vzgaja roditelje in učitelje, po njih pa uči in vzgaja njihove otroke. Njeno delovanje, njen upliv mora segati na vse strani, segati v vsako hišo, segati v vsako ljudsko šolo; nje duh mora vse življenje osebno in vzgojno prešinjevati: to pravico ji je podelil Jezus Kristus, s pravico ji pa tudi naložil dotično dolžnost.

Iz tega pa kar naravno sledi, da kakor v družini, tako mora tudi v šoli cerkev imeti prav poseben upliv in sicer na vse šolsko delovanje; mogoče ji mora biti dobiti si prepri-

čanje, da se v šoli dela in vzgaja v njenem duhu, točno po naukih Jezusovih; mogoče ji mora biti dobiti si prepričanje, da vsa vzgoja namerava otroke pripeljati k Bogu, k Jezusu, srce njihovo nagniti na krščansko življenje, napolniti s krščanskim duhom. Žato mora vedeti, kake so knjige, kaki učitelji, kako oni vzgajajo; mora vedeti, da se v šoli ne ruši, kar je ona sezidala po stariših, ne ruši delo Jezusovega odrešenja.

To so splošna načela. Kako bo pa cerkev konkretno to od Boga ji dano nalogo izvrševala? Mora se s posvetno vlado dogovoriti in ž njo odločiti tak način, da se ji pravica ne prikrati. Cerkev rada odjenjuje; bistvenih pravic ne more izdati, odjenja pa do najskrajnejših mej. Poglejmo, s čim se je pri nas cerkev zadovoljila. Za Avstrijo je pred šolskim zakonom z dne 25. maja 1868, 26. marca, 14. maja 1869 veljal konkordat, kjer se je glasila točka V.:

„Ves poduk katoliških otrok bo v vseh šolah javnih in zasebnih skladen z naukom katoliške vere; škofje bodo pa po sebi lastni pastirski dolžnosti in nalogi vodili versko vzgojo otrok v vseh javnih in zasebnih šolah in bodo marljivo pazili, da se v noben učni predmet ne vrine kaj tacega, kar bi se protivilo katoliški veri in npravnemu življenju“; točka VIII. pa tako-le: „Vsi učitelji v šolah za katoličane bodo pod cerkvenim nadzorstvom. Nadzornike cerkvene pokrajine bo Njegovo veličanstvo po predlogu škofov imenovalo... Vera in npravnost pozvana učitelja mora biti neomadeževana; kdor bi s prave poti zabredel, se bo odstavil.“

S temi od papeža in cesarja potrjenimi določbami se je bistveno in naravno pravo cerkve priznalo in zavarovalo. — Ne gre se torej tu za kako gospodstvo in hlapčevanje, ampak za mesto, katero šola kot taka po svoji naravi zavzema. Kakor vsako drevo in vsaka bilka najlepše raste, cvete in sad rodi, ako je v zemlji in v obnebu njeni naravi prikladnem, drugače pa gine, tako tudi šola. Ako se odtrga iz mesta nji po naravi in nalogi odločenega, mora škodo trpeti in to ravno gledé prve njene naloge, namreč gledé krščanske vzgoje.

Ne gre se za kako gospodovanje, če tudi cerkev hoče imeti nekako nadzorstvo nad vzgojitelji. O saj vsa šolska vzgoja zavisi od vzgojiteljeve osebe, zato mora cerkev imeti poroštvo, da so v katoliški šoli res katoliški, npravni možje. Ker kako bi mogel katoliške stariše pri vzgoji njihovih katoliških otrok nadomestovati mož nekatoliškega prepričanja in slabega življenja?

IV. Pa tudi država se mora za šolo zanimati, akoravno šola ni državni zavod. Dolžna je skrbeti za splošno blagostanje, more tudi zahtevati, da si vsak podložnik osvoji vsaj toliko znanja, kolikor je za stopinjo časovne kulture in za obstanek poedinca potrebno; zato more dolo-

čiti ono najnižjo mero znanja, do katere mora vsakdo priti; prisiliti more stariše, da za to poskrbé in sicer, ako drugače ni mogoče, po šolah. Iz tega sledi, da ima tudi država pravico do šole, da tudi ona more v šole poseči, v kolikor je potreba, da se prepriča, če se v šoli to doseže, kar ona spozna, da je res potrebno. Ne sme pa država cerkvi kratiti njenih pravic, ampak o mejah vpliva se z njo lepo sporazumeti.

Presegala bi pa država svoje pravice, ko bi „sebi prisvajala vrhovno vodstvo in nadzorstvo nad vsem podučanjem in vzgajanjem pripustivši cerkvi samo oskrbovanje, vodstvo in neposredno nadzorstvo verskega podučanja in verskih vaj, iz vsega družega podučanja bi pa popolnoma odstranila vpliv cerkve“; zagrešila bi država proti cerkvi, „ko bi učitelje katerekoli veroizpovedi nameščevala na katoliških šolah in ko bi vpeljavala knjige, ki jih cerkev ni odobrila.“ Tako odločuje šolski zakon za Avstrijo z dne 25. maja 1868, ki je torej načelno cerkvi protiven in ji krati od Jezusa podeljene pravice. Zato so se proti temu zakonu izrekli sv. Oče in tudi avstrijski škofje, zato dobri katoličani želé, da se popravi in preuredi.

V. Sedaj se pa lahko vidi, zakaj in v koliko nove šole ne odobrava cerkev in vsakdo, kdor ve, kaj je cerkev, ter ji je zvesto udan.

Drago nam je, da je v zadnjih letih šola v marsičem lepo napredovala, posebno v učni metodi; drago nam je, da more nova šola napredek posebno v mehaniki in tehniki za se uporabiti, in si toliko izvrstnih učil pripraviti, da se otrokom poduk res olajšava in razum laglje razvija; drago nam je, da se tudi učitelji skrbneje za prevzvišeni svoj poklic pripravljajo, in prav želimo jim ne le dostojnega ugleda, ampak tudi sredstev, da morejo brez skrbi za vsakdanji kruh le poklicu svojemu živeti; drago nam je, ako se učitelji združujejo in združeni pospešujejo vse, kar zadeva vzvišeni stan njihov.

Drago nam pa ni, ako učitelji nočejo priznati pravic, katere ima cerkev do šole, in novo šolo najbolj proslavljajo prav zato, ker je ona cerkvi krivična; drago nam ni, ako učitelji sami hočejo šolo popolnoma odtegniti uplivu cerkve Jezusove, zahtevajoči svobodno šolo, podobni sinu, ki noče nad seboj priznati naravnih pravic očeta in matere, ampak hoče svobodo brez njih in proti njim; drago nam ni, ako iščejo svojo čast in ugled v tem osvobojenju od cerkve, v neki napetosti do duhovskega stanu, v nekem begu od cerkvenih opravil; drago nam ni, ako se čuje, da marsikateri učitelji širijo med ljudstvom ono pogubno svobodomiselnost, ki v svojem jedru ni nič drugega, kakor odpor proti gospodstvu samega Boga; drago nam ni, ako ta vzgojni nalogi, zato pa tudi šoli sami pogubni duh reveva strokovne učiteljske liste, ter se po

listih prenaša in vsaja v srca učiteljev, vzgojiteljev samih.

VI. Povedal sem odkritosrčno, kaj misli Jezusova cerkev o vzgoji in šoli, kaj mora torej tudi vsak dober katoličan misliti; povedal sem, kaj je v današnjem gibanju učiteljskem zdravega in pohvalnega, kaj pa nezdravega in škodljivega; da to storim, velevala mi je moja pastirska dolžnost, velevala ona ljubezen, katera mi plamti v srcu do šole in do naših učiteljev, ki v tej šoli namesto katoliških starišev vzgajajo njihove katoliške otroke.

Dodam samo še to le. Načelnih vprašanj ne bodo rešili ne gg. učitelji, ne gg. duhovni, rešila se bodo na višjih merodajnih mestih. Daj pa Bog, da bi duhovni in učitelji složno vzgojevali otroke naših katoliških starišev. Naj učitelji priznajo cerkev Jezusovo in vseobsežne njene naloge, naj ji bodo vdani in verni otroci, pa naj zato tudi spoštujejo duhovne, po katerih cerkev nalogo svojo izvršuje; naj ne zamerijo duhovnu, ako se kaj spozabi, ako je morebiti bolj nesrečnega temperamenta, pa je prehitro užaljen. Pa tudi gg. duhovni naj radi priznajo to, kar je tudi v novi šoli res dobrega, naj sočutno spremljajo dobro prizadevanje učiteljev, naj jim pomagajo in jim bodo prijazni tudi tedaj, ko bi kak učitelj kaj pogrešil ali morda poln krivih idej preziral duhovna in bi mu mrzila odvisnost od cerkve; naj gg. duhovni kar mogoče potrpe in dolžnosti svoje mirno in točno spolnjujejo; s tem bodo vsaj pri onih učiteljih, ki so sicer dobre volje, ali so se tekom svojih študij navzeli marsikaj krivih nazorov in raznih predsodkov, mnogo dosegli in pomagali jim ostreši se na pačnega duha, ter postaviti se na ono mesto, katero je odločeno šoli in vzgojiteljem po pravu Božjem in naravnem.

Z angeli pri betlehemskih pastircih pojem in želim tudi jaz: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!“

Ministerstvo Körber.

Provizoričnemu uradniškemu ministerstvu Wittek sledi v kratkem — definitivno uradniško ministerstvo, kojega šef bode, če vse ne moti, dr. pl. Körber. Poslednji bil je notranji minister v kabinetu Clary, pod Gautschem pa voditelj trgovskega ministerstva.

S Körberjem stopi krepko razvita individualnost na čelo naše vlade. Pripisujejo se mu državniške lastnosti v veliki meri in želeti je, da bi jih v resnici v izobilju imel. Kajti položaj naše države zahteva v istini državniško navdahnjenega moža pri državnem krmilu, z jasnim pogledom ter krepko in mirno roko.

Körber najde bistveno ravno iste težave, kakor so jih našla pred njim vsa ministerstva po Badenju: tudi njemu preti obstrukcija, če se mu ne posreči, stranke pobotati. Vendar je v marsičem njegov položaj ugodnejši, nego oni njegovih prednikov. Češke jezikovne naredbe so odpravljene in — admirabile vim! — nihče ne zahteva več njihove obnove. Poleg tega je jasno čutiti, da so stranke trudne, njih bojevitost se je polegla, instinktivno teži vse po spravi in sporazumljenju. Zlasti je ljudstvo, ki se mora boriti za svoj obstanek, parlamentarnih spletk že do grla sito. Ljudstvo želi pozitivnega dela — o tem nobenega dvoma biti ne more. Čedalje bolj se oglašajo izvenparlamentarni krogi za resno, pozitivno delo parlamenta.

Vse to je ugodno za smotre kabineta Körber, ki ima nalogo, privedi parlament do pozitivnega dela. Kljub temu bi bilo naivno, vdati se optimizmu. Visoko kakor gore so nakopičene težave in ovire, preko kojih je treba priti do normalnih političnih razmer. Skušnja zadnjih dveh let je vsako stranko naučila, da se pri nas vsako vlado vrže na najednostavnejši način z obstrukcijo. Za to treba je le 50—60 somišljenikov — pa gre!

Ta skušnja je za naše politično življenje osodepolna. Iz te skušnje izvira nevarnost za naše državno življenje, pa tudi nevarnost za kabinet Körber. Kakor stvari stojijo, zamore parlamentarno vladati le tisti kabinet, s kojim so več ali manj vse večje stranke zadovoljne. Vse te stranke zadovoljiti je pa velika umetnost — treba je nekako ujeti »kvadrato cirkelnaj! Z malimi, odnosno že obrabljenimi starimi sredstvi se ne pride naprej. Za to je dokaz dognan. Treba je prijeti s politiko v velikem slogu in z močno roko.

Mi katoliški Slovenci smo »državo ohranjujoč« element par excellence. Mi smo vdani vladarju in želimo normalen, miren razvoj našega političnega življenja. Kajti kot pozitivno delujoča stranka potrebujemo miru, da nismo moteni pri delu za blagor in napredek ljudstva. V interesu države in v lastnem interesu želimo, da se zlasti zopet vrne parlamentu veljava v našem državnem življenju, veljava v zakonodaji in upliv tudi na upravo; drugače smo v nevarnosti, da se zadušimo v birokratizmu, ki ko parlamentarni aparat stoji — svojevoljno vlada v naši sredi!

Proč toraj z malenkostnimi pomisleki. Podpirajmo krepko vsako akcijo, ki meri resno na to, ozdraviti parlamentarne razmere, dati parlamentu zopet staro veljavo nazaj, restituirati temeljno parlamentarno načelo, da večina odločuje. Ne bomo slabotni, ne omahujmo, temveč delajmo politiko, svojo politiko, meročo na obnove normalnega ustavnega življenja, kjer bi tudi za naš narod kaj dobili.

Boljša slaba ustava — nego nobena. Navadimo se po izkušnjah delati svojo lastno politiko — ne pa ono raznih drugih ljudi.

S takimi in enakimi čutili gremo v dobo Körber. Osebe so za nas brez pomena — po dejanjih se bomo ravnali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. januarja.

Ministerska kriza je v naši monarhiji zopet na dnevnem redu. Dunajski listi priobčujejo o tem, oziroma o politični situaciji naslednja pojasnila: Nikakega dvoma ni več, da že tekom tega tedna odstopi Wittekovo ministerstvo in napravi prostor Koerberjevemu kabinetu. Mož, ki ima sedaj priti na krmilo, je bil za to mesto določen že ob odstopu Claryjevem, toda izdati je bilo treba nekaj nujnih zasilnih naredb — pomočjo paragrafa 14. Za tako delo je pa kajpada najsposobnejše strogo uradniško ministerstvo. Dobo štirinajstih dni, ki jo je imel Koerber na razpolago, je baje prav dobro izrabil ter storil vse, kar je potrebno za sestavo kabineta. Položaj je zanj neprimerno ugodnejši, kakor je bil za Claryja. Glavna njegova naloga obstoji v tem, da pripravi vse potrebno za spravno akcijo. Akcije same mož ne bo izvedel, marveč se bo stvar prepustila prihodnjemu koalicijskemu ministerstvu, ki pride takoj na krmilo, ko bodo uglajena vsa pota. Poleg tega mora Koerber izvesti zaostanke iz obstrukcijske dobe, namreč naredbe po § 14. proračun in nagodbo, ki mora vse rešeno biti parlamentarnim potom. Objednem s tem »pospravljanjem« se bodo pa vršile sprave priprave. Novi mož bo najprej čakal, da jeden izmej prepornih delov prične sam inicijativo. Ako se to ne uresniči, bo vlada sama pričela z delom in sicer nekako tako, kakor l. 1890. V to svrhu bo Koerber poskrbel za potrebne vezi mej vlado in Slovani ter Nemci. Poklical bo v svoj kabinet tri strankarje kot ministre brez portfelja, in sicer po jednega Čeha, Poljaka in Nemca. Ako bi Nemci ne bili zadovoljni s tako ponudbo, bi tudi Čehi ne dobili svojega zastopnika v novem kabinetu, ker bi potem tako imenovanje ne imelo prvotnega namena. V tem slučaju pride v novo ministerstvo samo jeden Poljak, in sicer zopet pl. Chlendorfski. S strankami stopi Koerber v direktno zvezo še le potem, ko mu vladar poveri sestavo novega kabineta. — Kot zastopnika Čehov v novem uradniško koalicijskem ministerstvu imenujejo nekateri listi sekcijkega načelnika Režeka, mesto Chlendorfskega pa kandidujejo na mesto ministra za Poljsko viteza Bilinskega. Gotovo pa je, da ostaneta nadalje v kabinetu »večni«

domobrambeni minister grof Welsersheimb in pa železniški minister Wittek. Sekc. načelnika Hartel in Jorkasch-Koch ter tržaški namestnik Goess so kandidati za ministerske sedeže, ki imajo največ upanja na zmago. — Tak je toraj sedanj položaj, ki se pa seveda spremeni še lahko v mnogih ozirih, ker živimo v dobi vednih sprememb.

Državni zbor se snide po nekaterih virih že 23. t. m., ker menijo, da bode tedaj že poravnana vsa kriza in uglajena pot. V vladnih krogih pa pravijo, da dan za sedanjostanek državnega zbora še ni določen, ker se pač ne more vedeti, kako bodo napredovale sprave priprave.

Gospodarsko združništvo in vlada. Pozno, a vendarle so tudi »zgoraj« uvideli potrebo in eminentno važnost narodnogospodarskega združništva mej srednjimi in nižjimi sloji. Kakor se sedaj poroča raznim listom, je doposlala osrednja vlada deželnim oblastvom daljši odlok, v katerem so mej drugimi izražena naslednja načela: 1. Politična okrajna oblastva in občine po deželi je opozoriti na važnost združništva. 2. V vsaki občini naj se skuša ustanoviti kreditne zadruge. 3. Kreditne zadruge naj se v vsaki deželi spoje v srednje zveze. 4. Kreditne zadruge naj oskrbujejo tudi nabavo in razpečevanje gospodarskih potrebščin; izvzeto naj je le kolonijalno blago. V to svrhu naj se ustanavljajo tudi mlekarne, vinogradniške, pekovske, mlinarske, sadjarske, hmeljarske, klavniške in druge zadruge, posebnost pa naj se ustanavljajo združna skladišča. Konečno se pripominja, da bo država podpirala vse take zadruge. — Ta odlok je pač toplo pozdraviti, da bi se le izvajal.

Turškemu sultanu strežejo po življenju na vseh koncih in krajih, tako si domneva mož sam. Odkar je pobegnil iz Carigrada sultanov svak, nima sultan mirne noči. Ker si ne more drugače pomagati, dal si je pomnožiti razno vrstno policijsko stražo. Samo število policijskih komisarjev je pomnoženo za štirideset mož. Niti poslanikov, ki se poslavljajo od njega, ne vsprejema sedaj turški car, ki si domneva v vsaki osebi največjega nasprotnika.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. januarja.

Deželni predsednik baron Hein se je včeraj dopoldne odpeljal na Dunaj, gospa baronovka pa popoldne v Haasberg pri Planini.

Baron Hein — minister. Po Ljubljani se širi vest, da postane baron Hein minister in da se kot kandidat za dež. predsednika na Kranjskem mej drugimi imenuje grof Pace. Koliko je na tem resnice, ne vemo. Popoldne nam je došla brzobjavka, da je cesar barona Heina vsprejel v avdienco.

Dopolnilna volitev za dež. zbor mesto pokojnega J. Perdana se vrši v tukajšnji trgovski in obrtni zbornici 20. t. m.

Javno predavanje. Prihodnje sredo ob 1/8. uri zvečer bode v veliki dvorani »Katoliškega Doma« predaval drž. poslanec dr. Jan. Ev. Krek o »francoski komunici«. Ker je snov predavanja vlezanimiva, nadeja se obile udeležbe — odbor »Slov. kršč. soc. zveze«.

Imenovan je okrajni sodnik E. Höffern vitez Saalfeld v Kočevju deželnosodnim svetnikom.

Delavska pisarna »Slov. kršč. soc. zveze« se bode otvorila s 1. februarjem t. l. Člani slov. kršč. soc. organizacije bodo dobivali v njej brezplačno posredovanje služb, pravno pomoč ter bode tvorila največjo vez mej slovenski kršč. socialci širom domovine in mej »Zvezov«.

Uršulinke in Angleži. »Narod« poroča po svoji navadi od »povsem zanesljive strani«, da se je šolaricam, ki obiskujejo uršulinske šole, v šoli naročilo, naj molijo za zmago Angležev zoper Bure v Južni Afriki. »Zanimivo bi bilo izvedeti, pravi potem, odkod izvirajo simpatije uršulink do Angležev. Iz verskih nagibov ne... iz pravicoljubja tudi ne... Pa ne, da bi se uršulinke bile zagledale v vrhovati polni angleški denarni žakelj?« — Časi smo se jezili, ko smo brali v »Narodu« take notice, pa ni bilo modro! Čemu se jeziti? »Narod«

bi pač ne pisal tako grozno neumnih laži, če ne bi Slovenci bili take — sirote! Kakoršni »Narodovi« bravci, takšen list! Če se slovenska inteligenca ne more drugače pozabavati, kakor z debelimi lažmi o samostanih in redovnikih, pustimo ji to zabavo! »Gegen die Dummheit« —.

Resnica o uršulinkah. Stvarca, iz katere je »Narod« spletel tako bedastočo, je bila ta le. Znana je molitvena družba za spreobrnjenje Angležke. Leon XIII. sam vedno priporoča, naj bi katoličani molili za vse ločene brate, da bi se zopet združili s katoliško cerkvijo. In ravno na Angleškem je mnogo ugodnih znamenj, da se bo morda boljši del angleškega naroda zopet spravil z materjo — cerkvijo. Zato posebno za Angleško molijo zadnja leta po vsem katoliškem svetu. Taka molitvena družba je tudi na Kranjskem in res so uršulinke priporočale šolaricam, naj molijo tudi za spreobrnjenje Angleške. Ali je to morda že greh? Priznavamo pa radi, da treba moliti najprej za ubogi naš narod, ki mu lastni sinovi tepajo najdražje svetinje in trgajo Kristusa iz src!

Zopet uršulinke. Kdo ve, kaj bi »Narod« počel, če ne bi bilo samostanov. Sodimo, da bi kar zeval od dolgega časa, z njim bi pa zevali od dolgega časa škandalov željni njegovi bravci. Sedaj je sredno izteknil, da so prišli na Laškem neko sleparico Domassei, in kaže s prstom na uršulinske šole: »Sleparka Domassei je bila odgojena v Ljubljani pri uršulinkah«. Prav res je! Kolikor nam je znano, je bila eno celo leto v uršulinskih šolah. Zakaj pa treba to posebej poudarjati, tega pa ne vemo. Ali bo treba odslej vselej povedati, v katero šolo je hodil kak slepar?

Družbi sv. Cirila in Metoda je 4. t. m. izročil preavetli knez škof dr. A. Bonaventura Jeglič 100 kron. Vodstvo se visokemu darovatelju — ki se družbe ponavlja — spominja — kar najiskrenejše zahvaljuje.

Za slovensko deco. Veselica Št. Peterske moške in ženske podružnice »Družbe sv. Cirila in Metoda« se je včeraj vršila v »Narodnem Domu« ob ogromni udeležbi. Kakor vedno, bila je tudi to pot prireditelj teh dveh podružnic najzabavnejša veselica, ki je tudi plemenitemu namenu donesla lepo svoto 1800 K. Sodelovalo je »Trg. pev. društvo« in kvartet »Ilirija«. Pozdravil je udeležnike predsednik Št. Peterske moške podružnice č. g. župnik Malenšek ter se zahvalil občinstvu, ki je s tako številnim obiskom prišlo položiti plemenit dar domovini na oltar. Naznanil je, da prireditelj tekom l. 1900. podružnici še jedno veselico. Občinstvo je pri prijetni zabavi ostalo dolgo časa zbrano ter je tekmovalo v darovih za ubogo slovensko deco na zapuščenih slov. mejah. Hvala občinstvu in slava vzornima podružnicama, ki vsako leto velike svote pridobite slovenskim obmejnim bratom.

Umrl je v Središču g. Tomaž Dečko, oče štajerskega deželnega poslanca dr. Ivana Dečka.

Velika stavka premogarjev v koflaških in voitsberških premogovnikih je končana. Stavka je pričela v torek, 2. januarja; danes v ponedeljek, 8. januarja ob 8. zjutraj so šli vsi premogarji na delo. Da se je doslej poravnava med podjetniki in delavstvom, pridobil si je največ zaslug minister-ski svetnik Frid. Zechner, ki je z veliko spretnostjo vodil sprava pogajanja. Dokler ni on posegel v sporno zadevo, je vse kazalo, da bo stavka dolgo trpela. Zastopnik največjega podjetja vodja koflaške žel. in premogarske družbe I. Rochlitzer je kratko malo zavrnil vse zahteve delavcev ter jim v svojem oklicu celo grozil, da jih bo vse izstanovanj pometal, vse iz službe odpustil, ako ne začno takoj delati. Vsled neutrudnih prizadevanj Zechnerjevih so se vršila v petek zvečer v koflaški mestni dvorani končna pogajanja. Zastopniki podjetnikov niso sicer ugodili vsem zahtevam delavstva, vendar so jim stanje znatno izboljšali. Določili so minimalno dnino, zaslužek se bo delavcem sicer mesečno izplačeval kakor doslej, a delavci bodo lahko dobivali vsak teden primeren predujem, oženjeni delavci, ki imajo otroke, bodo dobivali mesečno priklado za stanovanje od 4—6 K, ako niso nastanjeni v hišah podjetnikov, premog bodo dobivali brezplačno za domačo porabo, olje pa za

ceno, za katero je dobivajo podjetja. Podjetja priznavajo postavno voljene zastopnike delavcev ter obljubljajo, da jim radi zastopanja delavskih koristi ne bodo delali zaprek in sitnosti. Radi stavke ne bo nikdo iz službe odpuščen. V soboto, 6. januarja so predložili zastopniki delavstva v dveh velikih zborovanjih pogoje stavkujočim premogarjem, ki so jih z vsemi proti enemu glasu vsprejeli ter obljubili, da prično v ponedeljek spet delati. V resoluciji pravijo, da samo začasno popuste svoje prvotne opravičene zahteve, katere bodo skušali o prvi priliki doseči. Ako se za zdaj zadovolje z manjšimi nego zahtevanimi priboljški, store le vsled tega, ker ne marajo, da bi vsled njih stavke trpeli vsi prebivalci kočlaškega in voišberškega okraja, zlasti pa delavci onih tovarnen, ki bi morale radi nedostajanja premoga ustaviti delo in svojim delavcem odpovedati plačo. Zastopniki delavcev so se zahvalili tudi min. svet. Zechnerju za njegovo nepristransko posredovanje in ljubeznjivo naklonjenost do bednega delavstva.

Iz deželne šolskega sveta. Nadalje je bila še v zadnji seji imenovana provizorična učiteljica Stanislava Zarnik definitivni začasno za Koprivnik. — Premeščena sta vodja Konr. Barle z Roba v Metliko in učiteljica Ant. Rott iz Srednje vasi pri Kočevju v Horjul. — Redni učitelj na tuk. realki Alb. Belar in veroučitelj na kranjski gimnaziji dr. Fr. Perne sta dobila naslov profesorja in sta definitivno potrjena.

Stavka tiskarjev. V tiskarni tvrde Klein in dr. so tiskarji danes ustavili delo. Povod stavki so tarifne diference. Kakor čujemo, šumi tudi mej tiskarskim osebjem nekaterih ostalih tukajšnjih tiskarn.

Vode ne marajo. V nedeljo bi se moral vršiti občni zbor novega društva Kneippovcev. Nekaj mož, na čelu jim gosp. Anton Klein ml., je začutilo potrebo po vodi. Toda dobili so nevhvaležno polje. Mnogih, ki so se še pred nedavnim časom »kneippali« pod Tivoli, včeraj ni bilo na občni zbor. Poželjenje po vodi je znatno ponehalo, ostalo je baje samo poželjenje po »flaskah«, s katerimi se je pod Tivoli pred vsakim »kneippanjem« poskušal razloček mej opojno pijačo in vodo. V teh žalostnih razmerah se občni zbor novega, prepotrebne društva ni mogel vršiti.

Iz Stranj, 4. januarja. V 1. št. »Slovenčev« ste v podlistku pisali, kako se nahod ozdravi, kar je pa jako komplicirano in še ne zanesljivo. Naj vam jaz sporočim, kako se pokonča trakulja prav jednostavno in radikalno, a priporočam pa tega recepta ne in tudi patenta ne bom nanj vzela. Boste takoj videli, zakaj ne. Tukaj je imel neki mož, p. d. Jerina, že dalje časa trakuljo. Te dni ga je nekega večera nenavadno tiščalo v želodec, zato gre v gostilno in si privoščil v polajšanje bolečin tri frakeljčke »ta bolj-sega«. Čez noč ostane v gostilni. Ko se prebudi, začne stikati po omari, bi se li ne dobilo kaj za žejo pogasiti. V roke mu pride steklenica, v kateri začuti nekaj tekočine, katere si tudi privoščil, pa samo jeden požirek. Takoj na to začuti grozne pekoče bolečine, da začne besneti in divjati po hiši. Mahoma je vse po koncu. Ko pridejo domači v hišo, zapazijo, da je pil neko esenco za napravo umetnega jesiha, ki pa ni družega, kakor žveplena kislina, ali po domače: hudičevo olje. Spravijo ga na njegov dom. V kratkem času je odpravil dve dolgi trakulji. Ko pa bolečine le ne odnehajo, gre žena po zdravnika, ki pa najde moža, ko se nazaj domu vrne, — mrtvega. Končal je trakuljo, pa tudi sebe. Se ne priporoča.

Slaba vest. »Soča« odklanja očitane, da zagovarja židovstvo. Čudno se to čuje v listu, ki prinaša dopise v korist židovskega moralca Hilsnerja. Ali se je gosp. Gabršček spomnil, da je izdal nekoč prevod talmuda, ko še ni bil filosemit in je sedaj uvidel, na kako opolzko pot ga hoče spraviti agent Masarykov? Ne bilo bi baš prijetno, ako bi se sredi goriškega prepira g. Gabrščeku zgodilo tisto, kar talmud obeta krščanom. V vsakem narodu imajo židje svoje zagovornike. Tudi Slovenci smo jih dobili. Ti naročeni gospodje so se v prvi vrsti obrnili do g. Gabrščka. Upamo pa, da bode gospod Gabršček toli pošten, da jim sedaj, ko ve kam pes taco moli, ne bo odpiral vrat svojega lista.

Nevarno je obolel čast. g. o. Jakob, vikarij kapucinskega samostana v Škofji Loki. Priporoča se v pobožno molitev vsem prijateljem, znancom in sošolcem.

Nov slovenski »Dom«. Slovenska posojilnica pri sv. Lenartu v Slov. Goricah si je kupila hišo »likarja Pievetza, kjer bo imela prostore zase, za okrajni zastop in za »čitalnico«.

Nemški učitelji mariborskega okraja so pred kratkim osnovali svoje društvo. Skupno društvo s slovenskimi tovariši jim ni več prijalo. Kaj poreče k temu gospod Gangl, ki je na Dunaju poslušal Irota? Sedaj se je pokazalo »srce« Irotovih somišljenikov do slovenskega učiteljstva. Ni vse zlato, kar v »Narodu« g. Gangl hvali.

»Slavčev« šaljivi koncert v soboto zvečer ni bil tako dobro obiskovan, kakor je bilo pričakovati z ozirom na zanimiv vsopred. Kljub temu se je občinstvo vrlo zabavalo. Vojaška godba je izvrševala dolgo vrsto humorističnih glasbenih točk. Najbolj uga-jalo je »Modrovanje mojstra Smole«, ki je kazal na to, da se reče Nemci, ker Slovenci ne morejo priti do sloge. Občinstvo je tej točki burno ploskalo ter s tem pokazalo, da ni istega mnenja z onimi, ki v »Narodu« pišejo, da bi bila vseslovenska stranka nesreča za narod. Ta glasbena slika za basolo (operni pevec g. Pestkovski) za kostumiran moški zbor s spremljevanjem orkestra se je morala ponavljati. Živio-klici so vršili po dvorani, razne glave so pomembno, pritrjevalno kimala pevcem. In vendar se je mnog ironično smehljaj. V ponedeljek bode evangelij iz Narodne tiskarne pisal drugače. In zopet bode pritrjevanje in zopet kimanje. Gospa »Sloga« je hodila mej nami na šaljivem koncertu. Sledil je na to »Mišji strah«, humorističen prizor za moški peterospev s spremljevanjem orkestra in dva komična prizora gg. Inemanna in House. Kupleti so izpadli, nadomestila sta jih z dovtipi, izmed katerih je bilo najduhovitejši vprašanje: »Kak razloček je mej kuharico in mestno blagajno?« ter odkritosrčen odgovor: »Kuharica kuha, mestna blagajna je pa suha!« — »Slavec« je imel lep večer.

Špekulacija z nemštvom. Ognjegasnno društvo v Srednji vasi na Kočevskem pošilja na razne nemške kraje prošnje, naj agitujejo za društveno efektivno loterijo, ker se društvu mej Slovenci sila slabo godi. V prošnji društvo zelo politikuje proti Sloven-cem. Tako se nadeja, da oskubi lahkoverne Nemce za lepo svotico.

Shod obrtnikov ljubljanskih, katerega je sklicalo konservativno obrtno društvo, se je včeraj izredno ugodno izvršil. Zaradi tesnega prostora smo to poročilo in še več družega gradiva morali za jutri odložiti.

Na Studencu ona ženska, ki je ušla iz zavoda, ni bila vpisana med umobolnimi, marveč je služila kot perica, pač pa je bila l. 1898 kot umobolna v zavodu. Vodstva v tem pogledu torej ne zadene nobena krivda.

Nemški jedilni listi v Ljubljani so velika nadloga slovenskih gostov. Tej nadlogi bi ljubljanski magistrat prišel lahko korenito v okom. Na Dunaju Čehi v Fünfhausu niti v svoji društveni hiši ne smejo imeti samočeskih jedilnih listov. Za vsak samočeski jedilni list morajo plačati strogo kazen. To bi gledali ljubljanski kazinoti, ako bi ljubljanski magistrat postal tudi tako energičen!

Namesto v gledališče v zapor sta prišla včeraj dva ljubljanska gospoda. Z namenom, da pojdeti v gledališče, zavila sta najprej v gostilno. Tu so jima hitro prešle ure. Ko sta končno vendarle prijadrala iz gostilne do gledališča, bilo je v gledališču že vse temno. Gospoda je to zelo razburilo. Pričela sta zmerjati »zaspano intendanco«. Izgredu je naredil konec policaj, ki je gospoda povabil na rotovž.

Bojkotovanje Slovencev v Trstu. Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu išče že nad pol leta primerne-ga stanovanja za otroški vrtec. Doslej je bil trud brezuspešen. Lahki zapirajo Slovence duri.

Samomor. Na Miramarski cesti pri Trstu se je v petek popoldne neki 27letni Ivan Scharner iz Badna ustrčil v prsi in potem skočil v morje. Mrtvega so našli pri 200 m od obale.

morja. Pri sebi je imel tudi nekaj pisem iz Ljubljane.

Nova urednica »Slovenke« pobija v »Edinosti« naše »domnevanje«, (!) da bi bil pravi urednik »Slovenke« Etbin Kristan. Dokler konsorcij »Edinosti« ne pojasni razmerje mej novo urednico in »urednikom«, toliko časa ne moremo priporočati »Slovenke« ni s »tako urednico« ni s »takim urednikom«. Slovenske žene in dekleta potrebujejo pač družega vodstva!

Zadnji nalivi so na barju vzdignili vodo. Druge nesreče še nismo zvedeli, nego to, da je voda vzdignila tudi pet velikih čolnov, v katerih se prevaja šota in les, odtrgala jih in plavila proti Ljubljani. Jednega so v Gruberjevem kanalu pol razbitega vjeli in privezali pri klavnici, drugi je pa jadral še dalje in pri Fužinah ves razbit obtičal ob skalah.

Skrivnostna poštna pošiljatev. Znani moker K. na Karlevski cesti je dobil po pošti nerekomandirano pismo, v katerem so bili čudni kuponi. Po dolgih informacijah je menda mož zvedel, da so kuponi dragoceni vrednostni papirji. Trdi, da so mu na finančnem ravnateljstvu dejali, da bode dobil na mesec 1000 gld. obresti. Mož je slikal zlate gradove, nakrat pa so se mu gradovi zrušili v prah. Na finančnem ravnateljstvu sedaj baje trdijo, da so bile v pošiljavi le stare naredbe finančnega ravnateljstva. Moker je hotel te naredbe nazaj, a dobil je, kakor se nam poroča odgovor, da so jih sežgali. Mož je sedaj zelo hud ter pravi, da bode »stvar gonil naprej«.

Laški visokošolci iz primorskih pokrajin so se danes, kakor poročajo listi, posvetovali v Trstu, ali in kako bi se udeležili dijaškega shoda v Rimu. Stvar bode seveda v najlepšem redu. Ko pa bi n. pr. šli slo-vanski dijaki v Moskvo, bil bi konec sveta!

Zdravje v Ljubljani od 24. do 30. dec. Novorojenih 20, mrtvorojen 1, umrlih 23; med njimi za tifuzom (legarjem) 1, vratico (davic) 2, jetiko 6, vnetjem sopilnih organov 1, za različnimi boleznimi 13; med njimi je tujcev 6, iz zavodov 6; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za vratico 3.

Samomor v železniškem vlaku. V petek zvečer so pripeljali v Postojno s kurirjem neznanca, mrtvega; najbrže se je sam ustrelil. Vozni list je imel za I. razred do Št. Petra, našli so ga pa v II. razredu, ustrelil se je v sence in bil gotovo takoj mrtav. Našli so pri njem nekaj čez 9 gld., srebrno uro in verižico, prstan in naprsno iglo. Prenesli so ga takoj v mrtvašnico. Zvedelo se je, da je samomorilec Salomon Friedenstein, žid, doma iz Nadgy Karolyna na Ogerskem. Vzrok samomora ni znan.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je vstrajno delujoča šentjakobsko-trnovska ženska podružnica v Ljubljani po svojih marljivih činiteljicah: gospe prvomestnici Ivani Zupančičevi in gđ. blagajničarici Jelici Lozarjevi 30. m. m. vročila 800 K, in sicer: 200 K pokroviteljnine gospe posestnice Ivane Accetove, 400 K udnine in 200 K podružnične pokroviteljnine. Pokroviteljstvo te podružnice št. XIII. bo zastopala gospa županja Milica Hribarjeva. Ta vrla podružnica je v preteklem letu vplačala 1400 K. Slava podružnici in nie rodoljubnim društvencam ob njih požrtvovalnem delovanju za vzgojo in pouk slov. deci! — Družbi v korist so nabrali odkupnine od novoletnih voščil: vč. g. mestni župnik Iv. Tomažič v Škofji Loki 80 K, gospa Mar. Firc v Kranju 64 K in gospa Mar. Gruntar v Ribnici 40 K 60 h. Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca decembra leta 1899 uložilo je 886 strank K 821.082 96, 624 strank pa dvignilo K 384.495 84. V 4. četrtletju 1899 dovolilo se je 217 strankam posojil na zemljišča v znesku K 883.660.—

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu decembru 1899 je 130 strank uložilo 29099 gld. 82 kr., 81 strank uzdignilo 16166 gld. 16 kr., 16 strankam se je izplačalo posojil 10453 gld., denarni promet 73566 gld. 76 kr.

Narodno gospodarstvo.

Sadni posredovalni zavod

(Obstverwertungsstelle) v Gradcu na mesece poroča o svojem delovanju. Meseca decembra prošlega leta so tam spravili na trg 2882 steklenic raznih jabolk. Cena se je

10—20 kr. kilogram. V tem mesecu se je razpečalo tam 1717 hl jabolčnika po 3/4, 4, 7, 12 kr. in 986 hl hruškovca po 3 in 4 kr. liter.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. januarja. Cesar je danes vsprejel v avdijenci dež. predsednika barona Heina.

Dunaj, 8. januv. Tukajšni listi poročajo, da je bil deželni predsednik kranjski baron Hein brzojavno pokli-can k cesarju ter da je baje v kombinaciji kot kandidat za poljedelsko ministerstvo. Najbrže pa je bil Hein v avdijenci le kot tajni svetnik.

Dunaj, 7. jan. O sestavi novega kabineta se iz zanesljivega vira nastopno poroča: Dosedanji kabinetni načelnik Wittek je sam izrazil željo, da ne mara vztrajati na čelu; povrne se v železniško ministerstvo. Körber dosedaj oficijelno še ni dobil poziva za sestavo kabineta, pač pa mu je naročeno, naj pripravi pot in se dogovarja z raznimi osebami. To nalogo je Körber že prevzel in predložil vladarju program ter listo novih kabinetnih članov. Toda dosedaj je Körber zadel ob precejšnje ovire, ki izvirajo iz nejasnosti položaja in iz politične negotovosti. Ako ne poseže vmes vladar, bo kriza trajala dalje, nego se je mislilo spčetka; mogoče je še tudi, da prevzame sestavo kdo drugi izmed državnikov. Körber si mnogo prizadeva, da bi pregovoril Čehe, da imenujejo svojega zastopnika za novi kabinet. Nadalje bodo zastopani Poljaki, kat. ljudska stranka in nemški liberalci. Kandidaturi Režeka in Bilinskega sta resni.

Dunaj, 8. jan. Danes so bili pri cesarju v avdijenci Koerber, Bylandt, Gautsch, Kaizl, Lueger. — Cesar do sedaj še ni nikomur oficijelno naročil sestaviti nove vlade. Splošno se sodi, da to nalogo prevzame ali Koerber ali Gautsch. V novem ministerstvu bodo razun Bilinskega sami uradniki, za Česko je kot minister določen Rezek, za pravosodje Lamasch, ki je somišljenik kat. ljudske stranke.

Rim, 8. jan. Kralj Umberto je vsprejel ostavko vojnega ministra Mirrija in poveril začasno ta portfelj ministerskemu predsedniku Pellouxu.

Pariz, 8. jan. »Journal« poroča, da je papež naročil kardinalu Vaughan, naj ponudi Angliji posredovanje svete Stolice.

Vojska v Južni Afriki.

Iz najnovejših poročil z bojišča je posneti, da sta posadki v Mafeking in Ladysmithu v veliki nevarnosti in bržkone se ne motimo, ako trdimo, da Mafeking danes ni več v angleški oblasti. Poročilo o položaju v tem mestu je datovano s 26. m. m. in že tedaj so bile soštete ure bivanja angleške posadke v tej trdnjavi.

Kakor se vidi, so Buri začeli zopet resno delati. Pomanjkanje živeža in vojnih potrebščin sta storila svoje in sedaj Burom ne bo težko brez večjih žrtev izvesti te naloge. Buri seveda računajo na to, da mora ob Robertsovem dohodu biti vse »pospravljeno« in zbrana cela armada na gotovih bojiščih.

London, 8. januarja. Listi objavljajo, da je hotel neki burski vohun generala Robertsa na ladiji umoriti, da se mu pa to ni posrečilo (?).

London, 8. januarja. Posadka pri Orumanu (?), broječa 250 mož, se je Burom udala.

Berolin, 8. jan. Iz Bruselja poročajo: Posadka polkovnika Baden-Powell je popolno poražena. Buri so zasedli vse bližnje holme in je vsak trenotek pričakovati kapitulacije.

London, 8. januv. Iz tabora pri Frerre prihaja 5. t. m. poročilo, da je večji angl. oddelek ostavil 4. t. m. Chieveley. Jelo se je streljati na burske utrbe in nasipe. Buri niso mnogo streljali. Ker se pa Buri niso hoteli umakniti s svojih postojank, so se Angleži vrnili v svoj tabor (1).

London. 8. jan. Polkovnik Baden-Powell poroča iz Mafekinga 26. dec.: Danes zjutraj sem napadel nasprotnikove postojanke s treh topov, dvema oddelkoma bečunjskega polka in oklopnim vlakom. Napad je bil hrabro izveden, toda vsi napori, prodreti v notranje burske utrdbe, so se izjalovili. Umaknil sem se nazaj. Padli so mi trije častniki, trije so ranjeni, izguba v armadi je velika.

London. 8. januv. General White brzojavlja iz Ladysmitha 6. t. m.: Sovražnik je danes zjutraj ob 2. uri 45 m. napadel Caesarscamp z veliko silo, a smo napad odbili. Boj se nadaljuje.

Zaročenca.
(1 promessi sposi.)
Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni, prev. I. B.-č. (Dalje).

Potolažila ga je malce tudi v tej zmešnjavi mirna vest. Lopova sta se zmirom bolj bližala, mereč ga neprenehoma z očmi. Don Abbondio dene kazalec in srednji prst levega roka, kakor da bi ga hotel popraviti; ozre se nazaj ter gleda postrani kolikor daleč more, ali kdo ne prihaja; toda ne vidi nikogar. Pogleda čez nizki zid tja na polje: nikogar. Ozre se tudi, pa bolj ponižno, na stezo predse: nikogar razun dveh „bravov“. Kaj naj stori? Vrniti se, bilo je prepozno; steči, bilo bi isto ali pa še slabše, kakor izživati ju, da skočita za njim. Ker se tedaj ni mogel ogniti nevarnosti, šel je nasproti; ti trenotki negotovosti so bili namreč za-nj tako mučni, da je želel samo okrajšati jih. Pospešil je korake, bral nekoliko glasneje jedno vrstico psalma, obraz je skušal narediti kolikor možno miren in vesel, in se je na vso moč trudil, da bi si privabil na lice smehljaj. Ko pride uže tik do teh poštenjakovičev, reče sam pri sebi: tu smo! ter se ustavi. „Gospod kurat“, nagovori ga jeden izmed njiju, hoteč ga prebosti z očmi.

„Česa želite?“ odreže se hitro don Abbondio, dvignivši svoje oči od knjige, ki mu je ostala odprta v roci kakor na mizi.

„Vi nameravate“, nadaljuje oni s pretečim in osornim izrazom kakor bi zasačil kacega svojega podložnika pri malopridnem delu, „vi nameravate jutri poročiti Lorenca Tramaglino z Lucio Mondella!“

„Res je...“ odgovori s tresočim se glasom don Abbondio: „Res je! Vidva gospoda sta skušena moža in predobro vesta, kako se godé te stvari. Ubogi kurat pri tem nima nič opraviti: pomenijo se mej sabo, potem pa... potem pa pridejo k nam kakor se pride na semenj, in mi... mi smo javni služabniki.“

„Dobro“, reče mu „bravo“ na ušesa, toda svečano, kakor bi ukazoval, „ta zakon se ne sme skleniti, ne jutri, ne nikdar!“

„Toda gospoda“, opomni don Abbondio pohlevno in uljudno, kakor bi hotel pregovoriti nepotrpežljivca, „toda, gospoda, mislita si, da sta v moji koži! Ako bi bila stvar odvisna od mene, saj uvidita, da jaz nimam nič od tega...“

„Dovolj!“ poseže vmes „bravo“, „če bi bila vsa zadeva s klepetanjem že opravljena, lahko bi naju ugnali v kozji rog. Midva o tem nič ne veva in ničeva nič več slišati. Komur se jedenkrat pové... saj razumete.“

„A vidva gospoda sta preveč pravična, preveč pametna, da...“

„In vender“, pretrga ga sedaj drugi tovariš, ki do tedaj še ni bil znil, „ta zakon

se ne sme skleniti, sicer...“ Tu je sledila poštena kletvica. „Kdor bo to storil, ne bode imel časa za kes, in...“ Zopet kletev.

„Tiho, tiho!“ zakliče prvi govornik, „gospod kurat je mož, ki ve, kako se živi na svetu; midva sva pa poštenjaka, ki mu ne čeva prizadeti nič žalega, če se vede pametno. Gospod kurat, presvetli gospod, don Rodigo, najin gospodar se vam prisrčno priporoča.“

To ime je bilo za don Abbondio kakor v nočni nevihti blisk, ki nenadoma kakor bi trenil razsvetli okolico in še poveča strah. Nehoté se globoko pokloni in reče: „Če bi mi mogli povedati, kako...“

„Oho! Svetovati vam, ki umete latinski!“ prekine ga še enkrat „bravo“ z divjim, zopernim posmehom. „Kakor hočete. Sicer pa ne zinite besede o migljaju, katerega sva vam dala v Vašo korist; drugače... hm... Bilo bi prav tako napačno, kakor skleniti dotični zakon. Dovolj! Kaj naj sporočiva v Vašem imenu slavnemu gospodarju don Rodrigu?“

„Moje spoštovanje...“

„Izrazite se določneje!“

„...Vedno... vedno sem mu — sluga pokorni!“ Ko je don Abbondio izgovoril te besede, ni vedel, je-li se je samó poklonil ali pa je tudi že kaj obljubil. Lopova sta besede razumela — in sta tudi to pokazala — v strožjem smislu.

„Izborna, lahko noč, gospod“, reče jeden, hoteč odpraviti se s svojim tovarišem. Don Abbondio, ki bi par trenotkov preje dal okó, da bi se jih bil znebil, bil bi sedaj pripravljen, še nadalje razgovarjati in pogajati se. „Gospoda...“ prične, zaprši knjigo z obema rokama. Onadva pa ga ne poslušata, temveč jo udarita po poti, odkoder je prišel župnik, ter se izgubita v daljo — prepevaje umazano pesen. Ubogi don Abbondio je stal za trenotek z odprtimi ustmi kakor začaran na mestu; potem pa je odšel po oni stezi ki je držala do župnišča, s težavo prestavljajoč noge, ki so bile kakor ohromele. Kakó mu je bilo pri srcu, umeli bomo še-le, ko povemo, kakšen je bil njegov značaj, v kakih časih mu je bilo usojeno živeti. (Dalje sledi).

Umrli so:
4. januarja. Marija Jerič, zasebnica, 27 let, Stari trg 26. jelika. — Marija Felicijan, delavka, 23 let Zalokarjeva cesta 7. jelika.
5. januarja. Franc Majcen, posestnika sin, 4 mesece, Poljanska cesta 48. catarrh. ventric.
7. januarja. Fran Pipa, poštnega sluga sin, 2 leti, Rožne ulice 8. davica.
V bolnišnici:
4. januarja. Jožef Ban, železniški uslužbenec, 75 let, kap. — Marija Jerina, kajtarja žena, 42 let, naduba in srčna hiba.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
5.	9. zveč.	731.0	7.0	sl. jz.ah.	jasno	
6.	7. zjut.	736.0	1.7	sr. jvzh.	oblačno	1.0
	2. popol.	738.3	3.8	sr. sever	dež	
6.	9. zveč.	738.8	3.6	sl. sever	dež	
7.	7. zjut.	738.3	3.0	sr. sever	oblačno	12.7
	2. popol.	735.3	3.6	sl. jvzh.		
7.	9. zveč.	733.8	3.3	sl. jvzh.	oblačno	
8.	7. zjut.	733.5	2.5	sl. jvzh.	oblačno	1.7
	2. popol.	733.6	4.2	sl. jug		
Srednja temperatura petka 8.7°, normale: —2.7°						
Srednja temperatura sobote 3.0°, normale: —2.7°						
Srednja temperatura nedelje 3.3°, normale: —8.7°.						

Jajca
kupi v velikih množinah (na vagone) proti takojšnjemu plačilu 28 2-1
M. Oberg v Aschaffenburg-u (Bavarsko).

Dunajska borza.

Dne 3. januarja.

Skupni državni dolg v notah	98.80
Skupni državni dolg v srebru	98.70
Avstrijska zlata renta 4%	97.70
Avstrijska krona rent 4%, 200 kron	98.80
Ogerska zlata rent 4%	96.95
Ogerska krona rent 4%, 200	94.65
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	130.25
Kreditne delnice, 160 gl.	231.95
London vista	242.65
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.20

Dne 5. januarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	—
5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	156.—
Državne srečke l. 1864, 100 gl.	20.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98.—
Tisne srečke 4%, 100 gl.	137.—
Dunavske vravnave srečke 5%	—

Zahvaljujemo
se prav iskreno vsem, kateri so izražali na kakoršen si koli način tolažečo sožitje ob boleznih in sozibal ob britki izgubi drugega, nepozabnega nam očeta, gospoda

Jožefa Ban.
Topla zahvala še posebej prečastiti duhovščini, slav. delavskemu pevskemu društvu »Slavec« na gauljivem, v sroce segajočem petju, darovalcem vencev in mnogobrojnim spremljevalcem blagega pokojnika k poslednjemu počitku.
V Ljubljani, dne 8. januarja 1900.
23 1-1 **Žalujoči sinovi in hči.**

Iz neokuženega kraja **prodaja** po nizki ceni

ameriške trte,
vkoreninjene in rezanice vrste **Portalis** in **Montikola**, na zeleno cepljene trte, trtne cepiče in lepa

jabolčna drevesa
Franco Pečar, nadučitelj v Rimskih Toplicah. Spodnje Sta ersko. 27 1-1

Razglas.
Mestna hranilnica ljubljanska razpisuje s tem službo

asistenta
z letno plačo 1400 kron in stanarino 300 kron ter s pravico do dveh petletnic po 200 kron. Prošnje za to službo z dokazili o usposobljenosti vložiti je do vstetega 21. januarja t. l. pri podpisnem ravnateljstvu. Pri nastopu službe položiti je kavicijo v visokosti plače.
V Ljubljani, dne 7. januarja 1900.

Kranjska hranilnica v Ljubljani.

Razglas.
Vsled sklepa občnega zbora udov društva kranjske hranilnice dné 21. t. m. obrestovale se bodo pri kranjski hranilnici 995 3-3

od dné 1. januarja leta 1900
vse obstoječe in prihodnje hranilne vloge **po 4%.**

Rentni davek od teh vlog bode plačal zavod sam.
Ravnateljstvo kranjske hranilnice
v Ljubljani, 22. decembra 1899.

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	107.—	Salmove srečke, 40 gl.	177.—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	96.—	St. Genois srečke, 40 gl.	171.50
Priporitne obveznice državne železnice	86.50	Waldsteinove srečke, 20 gl.	180.—
južne železnice 3%	70.40	Ljubljanske srečke	—
južne železnice 5%	100.25	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	135.25
dolenjskih železnice 4%	99.50	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	289.—
Kreditne srečke, 100 gl.	394.—	Akcije tržaškega Lloyd, 500 gl.	80.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	300.50	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	26.35
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	41.—	Splošna avstrijska stavbinska družba	102.50
Ogerskega	5	Montanska družba avstr. plan.	271.25
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13.—	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	294.—
Rudolfove srečke, 10 gl.	55.—	Papirnih rubljev 100	254.—

Nakup in prodaja vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnica delniška družba „M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.